

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 32

Заснований в 1996 році

Рівне – 2005

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я В З А К Л А Д А Х О С В І Т И : З Б І Р Н И К Н А У К О В И Х П Р А Ц Ь . Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 32. – Рівне: РДГУ, 2005. – 155 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем теорії дошкільної педагогіки, історії педагогіки, методики навчання і виховання дітей дошкільного віку, їх розвитку в сім'ї і дошкільних закладах.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, вихователів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Хом'як Іван Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний університет „Рівненський економіко-гуманітарний інститут” ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Левківський Михайло Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Житомирський державний педагогічний університет ім. Івана Франка);

Лисенко Неля Василівна – доктор педагогічних наук, професор (Прикарпатський державний педагогічний університет ім. В. Стефаника);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мітюров Борис Никифорович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут удосконалення вчителів);

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №2 від 30.09.2005 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

УДК: 37.03:061.215

А.Л. ЧЕРНІЙ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПЛАСТ

Резюме. Стаття присвячена дослідженню теоретичних і практичних питань організації виховного процесу в скаутській організації Пласт. В роботі розкриті теоретико-методологічні положення досліджуваної проблеми, визначена методологія здійснення дослідження виховного процесу в Пласті. Основним методологічним принципом вивчення виховного процесу обраний системний підхід. На його основі розглядаються структура і компоненти. Структура аналізується на двох рівнях: суб'єктному (пластуни-діти, пластові вихователі, родина) і процесуальному (взаємодія цих суб'єктів на основі змістовно-цільових, організаційно-діяльних, емоційно-мотиваційних, контрольно-оцінного компонентів).

Ключові слова: виховний процес, виховання, самовиховання, організація, Пласт, пластуни, виховник, новаки, юнаки, взаємодія, пластове заняття, програма, проби, вмілості, система ціннісних ставлень.

Постановка проблеми. Посилення європейської ідентифікації молоді актуалізує потребу громадянського виховання, зокрема їх участь у діяльності громадських організацій, орієнтованих на формування морально-етичних ідеалів, гуманістичного світогляду, соціальної активності й громадянської позиції особистості.

До проблеми виховання особистості в дитячих та молодіжних колективах і організаціях, взаємодії дітей і дорослих зверталися філософи, педагоги, психологи. У їх працях обґрунтовано статус і функції дитячого руху (Р. Бейден-Пауелл, Д. Донцов, Н. Крупська, Л. Новікова, О. Тисовський), тенденції, фактори, умови, загальне і специфічне у діяльності державних і громадських молодіжних рухів (В. Бочарова, І. Кон, Т. Щербакова), процеси розвитку і становлення особистості у колективі, характер міжособистісних стосунків, соціальні позиції дітей і дорослих (Д. Ельконін, О. Киричук, А. Макаренко, В. Сухомлинський), концептуальні підходи до створення умов виховання особистості за місцем її проживання (С. Шацький), особливості культурно-історичної ідентифікації (К. Абульханова-Славська, Г. Ващенко, С. Рубінштейн, К. Ушинський).

Особливу увагу дослідники надавали виховним процесам у піонерській організації (С. Жевага, О. Рутковська), комсомольській (В. Решовська, М. Шевченко), у клубних об'єднаннях та об'єднаннях за інтересами (Т. Зюзіна, О. Карпенко, Н. Пономарчук, Н. Сас), скаутських (В. Довбищенко, Л. Легощина, Е. Підтинна, О. Решетников, М. Степанов, А. Шободаєва, Л. Ярова). Діяльність організації Пласт, як засвідчує аналіз наукової літератури, досліджувалася тільки в окремих аспектах. Так, теоретико-методологічні основи діяльності Пласту визначено О. Вахняниним, В. Кархутом, Б. Кравцівим, С. Левицьким, Ю. Старосольським, О. Тисовським, О. Яремченком та ін. Методичні аспекти пластового виховання розроблено Л. Бачинським, І. Боберським, Е. Пеленським, А. Річинським, Т. Самотулкою, М. Федусевичем, П. Франком та іншими.

За останні роки збагатилася тематика досліджень діяльності Пласту, зокрема: з проблем становлення й розвитку (В. Окаринський, М. Пантюк, Б. Савчук, О. Сич); організації туристично-краєзнавчої роботи до 1930 року (Я. Луцький); щодо специфіки діяльності Пласту на Закарпатті до 1939 року (М. Баяновська); національного виховання в 20-і роки ХХ ст. (Ю. Поліщук); організаційних умов діяльності в Галичині до 1939 р. (І. Андрухів); особливостей фізичного виховання (П. Мартин); здорового способу життя і формування несприйнятливості до вживання наркотичних речовин (М. Окаринський).

Участь молодіжних, молодіжно-юнацьких, студентських організацій у громадському, суспільно-політичному житті є однією з складових її соціального призначення, тієї ролі, яку вони покликані відігравати у суспільстві. Такий підхід до суспільної ролі молоді, і, зокрема, до молодіжних організацій як явища новітнього, реалізується на сучасному етапі певного рівня розвитку демократичних інституцій на засадах вільного вибору. Демократичні зміни, які проходять у суспільстві, вимагають перегляду мети, задач, змісту, форм, методів та засобів роботи з молоддю. Зусилля потрібно спрямовувати на допомогу входження молоді людини в суспільство, формування прагнення до постійного оновлення, створювати умови для соціальної креативності через багатогранність форм і методів виховання. В даному випадку позиція організації Пласт полягає не в підміні школи як соціального інституту, в якому діти і підлітки залучається до життєво-необхідних знань, а через притаманні їй форми і методи співпраці створює необхідні умови для самореалізації і самоствердження особистості, апробації отриманих знань в реальних суспільних відносинах.

Ефективність організаційно-педагогічних засад виховного процесу у скаутській організації Пласт досягається за умов орієнтації на пластовий виховний ідеал; ідентифікації пластунів з українським народом, його історією і культурою; інтеріоризації; створення емоційно насичених ситуацій; включення вихованців у різноманітні види діяльності та реальні соціальні відношення; виховання життєвої компетентності; використання пластової методики виховання особистості; єдності змісту, форм і методів виховання; чіткої організаційної структури виховного процесу.

Виховання в Пласті – це створення умов для розвитку і саморозвитку особистості, її духовного збагачення і морального зростання. У виховному процесі органічно поєднуються змістова сторона, що характеризує сукупність виховних цілей, і процесуальна, в якій відображено процес педагогічної взаємодії вихованця і виховника. На основі системного підходу аналізуємо структуру скаутської організації Пласт на двох рівнях: суб'єктному і процесуальному. На суб'єктному рівні розглядаємо суб'єкти виховного процесу –

пластуни-діти, виховники, сім'я, на процесуальному – взаємодія цих суб'єктів на основі змістовно-цільового, організаційно-діяльнісного, емоційно-мотиваційного, контрольного-оцінного компонентів.

Основною одиницею виховного процесу є виховна ситуація, яка містить всі компоненти цілісного процесу. Основою виховної ситуації є виховна взаємодія між виховником і вихованцем, яка визначається виховними цілями, характеризується відповідними до них принципами, змістом, формами та методами виховання і включає виховні впливи. Внаслідок такої виховної взаємодії, завдяки механізмам ідентифікації та інтеріоризації, відбувається внутрішнє відображення зовнішніх виховних впливів, а також вплив особистості вихованця на себе (самовиховання), що проявляється у поведінці та вчинках вихованця. Орієнтиром у такому виховному процесі, динаміці розвитку особистості є зворотна інформація про результат виховної взаємодії. На цьому ґрунтується методологія виховного процесу в скаутській організації Пласт, який має свою специфіку й історію розвитку.

Виховний процес відбувається у горизонтальній і вертикальній площинах. У вертикальній площині структура базується на принципі територіального розподілу і включає 6 рівнів: станиця – паланка – округа – регіон – край – КУПО. У горизонтальній площині на кожному з них існує свій законодавчий, виконавчий і контролюючий орган. Виховний процес здійснюється безпосередньо у виховних частинах на рівні станиці. З метою підвищення рівня педагогічної майстерності виховників існує система навчання, організована як цілісний багаторівневий і неперервний процес.

Кожна структурна ланка має свої функції, які узгоджуються з рівнем організації виховної діяльності. У своїй сукупності елементи структури виховного процесу утворюють цілісну систему, єдність якої забезпечується принципами функціонування організації і виховання особистості.

Дослідження пластової системи виховання, практичного досвіду пластових виховників дозволили з'ясувати, що у Пласті провідними за своєю сутністю є наступні принципи: виховання в малій групі, поєднання педагогічного керівництва з розвитком самодіяльності та ініціативи вихованців, опора на позитивні якості особистості, стимулювання внутрішньої активності особистості, виховання працею, діяльністю на користь інших, співпраця виховників і вихованців. У дисертації подано їх характеристику. Специфіка принципів розкривається через зміст, форми і методи виховання пластунів.

Аналіз нормативних і звітних документів Пласту, виховних планів і програм показав, що зміст виховного процесу у Пласті здійснюється за такими напрямками: моральне, духовне, патріотичне, розумове, фізичне, соціальне, трудове, естетичне та екологічне виховання і втілюється у спеціальних пластових програмах, які реалізуються поетапно (3 етапи для новаків та юнаків). Основними компонентами кожного етапу програми для новаків є проби, вмілості та історичні ігрові комплекси, для юнаків – проби, вмілості, відзнака фізичної вправності, виявлено також різні напрями спеціалізованого пластування для юнаків, а саме: морське, летунське, військове, мистецьке, спортивне, які слугують основою профорієнтаційної роботи з дітьми.

Зміст програм реалізується через пластову методику виховання. Методи пластового виховання спираються на внутрішні закономірності процесу утворення якості (ідентифікації, інтеріоризації), психологічні особливості особистості (вік, стать, індивідуальні можливості).

Основними функціями виховного процесу в Пласті є: інформатизація, формування ціннісних орієнтацій, соціалізація, розвиток особистості.

– інформатизація забезпечується широким використанням знань з історії, краєзнавства, природознавства, мистецтва та інших галузей життя;

– формування ціннісних орієнтацій відбувається на основі виховання особистості на кращих традиціях українського народу, прикладі життя героїв України, участі у добродійній діяльності, ідентифікації з українським народом, його історією і культурою;

– соціалізація забезпечується шляхом включення вихованців у різноманітні види діяльності та реальні соціальні відношення, виховання життєвої компетентності набуття досвіду стосунків у великих і малих групах, позитивного ставлення до інших;

– розвиток відбувається на двох рівнях: особистісному (шляхом виховання та самовиховання, створення емоційно насичених ситуацій) і в динаміці самого виховного процесу.

Пластова виховна система допомагає дітям і молоді сформувати моделі поведінки, оволодіти необхідними знаннями і вміннями для того, щоб вони могли жити повноцінним життям в існуючих умовах, бути активними членами української суспільства і рушіями позитивних змін.

Перспективами пластової праці на найближчі роки є:

1. Пласт поглиблюватиме духовний аспект своєї діяльності, допомагаючи дітям і молоді відчути силу, що випливає зі зв'язку з Богом, зрозуміти важливість обов'язку перед Ним і виконання Його заповідей.

2. Пласт сприятиме дітям і молоді у пошуку свого коріння, у засвоєнні традицій і звичаїв свого народу, допомагатиме у засвоєнні цінностей, створених українським народом, у плеканні української культурної спадщини.

3. Пласт докладатиме особливих зусиль для формування у дітей та молоді оптимістичного бачення майбутнього України, а також позитивного сприйняття уроків української історії.

4. Пласт плекатиме у молоді дієву відповідальність за долю місцевої та національної спільнот.

5. Пласт плекатиме в молоді провідницькі якості, заохочуватиме її включатися в активну роботу у громадському, політичному та економічному секторі.

6. Пласт підтримуватиме активні зв'язки з українською молоддю за кордоном, таким чином сприяючи розвитку світової української спільноти.

7. Пласт сприятиме міжнародним зв'язкам, щоб відкрити українській молоді світові перспективи, допомогти їй усвідомити своє місце і місце України серед інших держав.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анлдрухів І.О. Західноукраїнські молодіжні товариства "Сокил", "Слuch", "Пласт", "Луг". – Івано-Франківськ, 1992.
2. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ століття. Нариси політичної історії. – К.: Освіта, 1993.
3. Історія України, Курс лекцій. Ч.1.– К.:Основи, 1991.
4. Старосельський Ю. Велика гра. – Тернопіль, 1995.

Резюме. Стаття посвячена дослідженню теоретических и практических вопросов організації виховного процесу в скаутській організації Пласт. В роботі раскрыты теоретико-методологические положення досліджуемой проблеми, определена методология осуществления исследования виховного процесу в Пласте. Основным методологическим принципом изучения виховного процесу избран системный подход. На его основе рассматриваются структура и компоненты. Структура анализируется на двух уровнях: субъектном (пластуны-дети, пластовые воспитатели, семья) и процессуальном (взаимодействие этих субъектов на основе содержательно-целевого, организационно-деятельного, эмоционально-мотивационного, контрольно-оценочного компонентов).

Ключевые слова: виховний процес, виховання, самовиховання, організація, Пласт, пластуны, пластовые воспитатели, новаци, юнаки, взаємодія, пластовое занятие, программа, пробы, умелости, отношение, система ценностных отношений.

Summary. The article is devoted to the theoretical and practical issues of the educational process organization in Plast. Theoretical basis and the practical state of children's and youths' education in Plast have been investigated. Organizational structure of the educational process in Plast has been investigated and theoretically grounded. Contents, forms and methods of Plast members' education have been examined. Criteria of the educational process efficiency assessing and Plast members' breeding criteria have been worked out. The efficiency of Plast educational methods has been tested experimentally.

Key words: educational process, education, self-education, Plast, Plast members, educators (instructors. Scout guides), newcomers (cubs – an equivalent in the American Scouting), youths, interaction, a Plast exercise, program, tests, skills, historical game set, attitude, valuable attitudes system.

Одержано редакцією 01.09.2005

УДК: 371.4 (73)

Р.Л. СОЙЧУК

КОНТРАСТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ

Резюме. Стаття присвячена актуальним питанням виховання особистості за рубежем. Проведено аналіз теорії і практики виховання в американській школі. Автор акцентує увагу на концепції виховання, в основі якої лежить система загальнолюдських моральних цінностей та ефективність їхнього впливу на формування особистості.

Ключові слова: США, гуманістичне виховання, зарубіжна школа, концепція, загальнолюдські моральні цінності, особистість, індивідуальність, виховний процес.

Постановка проблеми. Сьогодні в умовах кардинальних змін у соціальному, економічному та політичному житті України постала проблема розбудови національної освітньо-виховної системи. Змінилася система поглядів на виховання як педагогічний процес. Значних змін зазнала й сама філософія виховання.

Особливої актуальності набувають проблеми формування творчої особистості, виховання молоді людини як громадянина на основі оволодіння гуманістичними цінностями, нормами демократичної культури.

Нині ж, коли Україна зайняла своє законне місце серед інших держав, відбувається налагодження більш тісних відносин між нею та іншими країнами, зокрема США. Тому цілком закономірно, що сьогодні ставить перед вітчизняною школою нові вимоги, які відповідали б міжнародному освітньо-виховному рівню. А це у свою чергу зумовлює необхідність поглибленого вивчення досвіду зарубіжних країн. Взаємопроникнення і взаємозбагачення – життєва закономірність, і жодна країна не може ігнорувати впливу міжнародної освіти і здійснювати реформування на власний розсуд. Тому виникає потреба об'єктивного порівняльно-педагогічного вивчення проблеми виховання особистості в розвинутих країнах, насамперед у Сполучених Штатах Америки.

Звичайно, досвід певної зарубіжної школи не може бути механічно повторений та ефективно використаний в умовах іншої держави без урахування суспільно-політичних, релігійних, економічних, національних особливостей.

Проведений нами аналіз теорії і практики виховання у зарубіжній школі дає можливість порівняти їхній досвід з практикою виховної роботи української школи. Тим більше, що на сьогоднішній день виховні системи країн мають спільні й аналогічні проблеми у молодіжному середовищі.

ЗМІСТ

<i>Переднє слово ректора РДГУ Постоловського Р.М.</i>	3
<i>Дем'янюк Т.Д.</i> Інноваційна діяльність кафедри теорії і методики виховання	4
<i>Лісова С.В.</i> Сучасні тенденції модернізації національних систем освіти: пошук і перспектива	13
<i>Безкорвайна О.В.</i> Гуманістичні ціннісні орієнтири як основа формування толерантної особистості сучасного підлітка	17
<i>Хамедюк Н.С.</i> Актуальні проблеми виховання гуманістично спрямованої особистості учня на принципах педагогіки толерантності	23
<i>Рабченюк Т.С.</i> Особливості виховання обдарованої дитини в сучасному навчальному закладі	27
<i>Матюхіна Н.В.</i> Розвиток творчої обдарованості учнів у процесі навчально-виховної діяльності вчителя	32
<i>Дем'янюк Б.П.</i> Формування наукового світогляду школярів при викладанні фізики у сучасній школі	36
<i>Дем'янюк Т. Д., Камінська Є. І.</i> Духовно-моральний розвиток особистості учня в умовах діяльності української національної „школи – родини”	39
<i>Черній А.Л.</i> Організаційно-педагогічні засади виховного процесу в організації пласт	44
<i>Сойчук Р.Л.</i> Контрасти американської системи виховання	46
<i>Тимощук Н. С.</i> Оновлення змісту та організації процесу особистісно орієнтованого виховання таршокласників у позакласній роботі	49
<i>Пилипей О.В.</i> Використання інтерактивних методик в навчально-виховній роботі вчителя-словесника	54
<i>Назаренко Г.А.</i> Культура міжетнічних відносин старшокласників: результати констатуючого етапу ксперименту та завдання виховної діяльності	58
<i>Чернишина В.М.</i> Формування ціннісних орієнтацій в системі діяльності педагогічного колективу	63
<i>Кириленко С.В.</i> Громадянська відповідальність як показник сформованості культури здоров'я	67
<i>Косарєва Н.І.</i> Формування духовності особистості на засадах цінностей українського народу	70
<i>Павелків О.М.</i> Формування в учнів інтересу до підприємницької діяльності у процесі оволодіння економічним розрахунком	73
<i>Павелків Р.В.</i> Експериментальне вивчення особливостей самостійності сучасних молодших школярів	76
<i>Оржеховська В.М.</i> Превентивна педагогіка – наука пізнання	80
<i>Левківський М.В.</i> Соціальна зрілість старшокласників (підходи до формування)	85
<i>Нечипорук Л.І.</i> Формування ноосферної моральної позиції старшокласників	87
<i>Кукалець М.В.</i> Дидактичні аспекти підготовки учнів до засвоєння навчального матеріалу	91
<i>Гавлітіна Т.М.</i> Завдання і зміст національно-патріотичного виховання підлітків в позашкільних навчальних закладах	95
<i>Кособуцька Г.П.</i> Кредитно-модульна система: завдання, пошук, результати у вищому навчальному закладі	98
<i>Наумчук Г.І.</i> Духовність і формування особистості майбутнього вчителя	103
<i>Дупак Н.В.</i> Зарубіжний досвід розробки стандартів професійної освіти	107
<i>Красовська О.О.</i> Естетична освіта студентів педагогічного факультету	113
<i>Крижановська Т.І.</i> Шляхи оновлення професійної підготовки музикантів-педагогів у курсі “історія музики”	116
<i>Петренко О.Б.</i> Громадянська спрямованість діяльності українських просвітительок кінця ХІХ – початку Х ст.	119
<i>Федорченко Т.Є.</i> Проблеми ненасильства в контексті дитячої безпритульності	122
<i>Габова Л.І.</i> ВІЛ/СНІД як чинник погіршення репродуктивного здоров'я неповнолітніх	125
<i>Піддубник В.Г., Якимчук С.Н.</i> Основи роботи з вокальним ансамблем	128
<i>Graca Tadeusz</i> Etapy kształtowania umiejętności w kształceniu zawodowym	132
<i>Рабченюк Т.С.</i> Індивідуальне навчально-дослідне завдання як вид самостійної роботи студента творчого характеру	135
<i>Ціпан Т.С.</i> Громадське виховання в умовах дитячо-юнацького руху: історичний аспект	141
<i>Якимчук М.Ю.</i> Особливості навчання і виховання обдарованих дітей	148
<i>Відомості про авторів</i>	152

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 32

Заснований у 1996 р.

Редактор збірника *Дем'янюк Т.Д.*

Відповідальний за підготовку збірника до видання *Янцур М.С.*

Технічний редактор *Кравчук В.Ю.*

Комп'ютерна верстка *Лазарчук В.В.*

Здано до набору 12.09.2005 р. Підписано до друку 30.09.2005 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 22,86. Обл. вид. арк. 23,19. Замовлення № 1/6. Наклад 120

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра професійної педагогіки і трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ: Збірник наукових праць. Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 32. – Рівне:
РДГУ, 2005. – 155 с.**

ISBN 966 – 7281 – 08 – 3.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем педагогіки, дидактики, історії педагогіки, теорії і методики виховання дітей та учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних психологів, вихователів, учителів, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20